СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 88. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 16 квітня 1930. VOL. XXXVIII. No. 88. Jersey City, N. J., Wednesday, April 16, 1930. THREE CENTS.

ВЕЛИКОДНА ПИСАНКА -- РІДНІЙ ШКОЛІ.

ГУВЕР ПРО СВІТОВИЙ МИР І МІЖНАРОДНІЙ СУД

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер виголосив на конгресі Дочок Американської Революції промову, в якій торкнувся двох важних справ: міжнародного суду і світового мира. Мимо того, що Дочки Американської Революції є противні приступленню Злучених Держав до Міжнародного Суду, президент заявив їм, що Америка в короткому часі до цього суду цілком певно приступить, бо це йде по пацифістичній лінії американської політики. Потім президент обговорив мирові змагання Злучених Держав, звертаючи особлившу увагу на послідну морську конференцію в Лондоні, яку називає зовсім удачною. Гувер підчеркнув, що нема тепер ніякої держави, яка була би сильніша щодо збройної сили від Злучених Держав. І нема другої держави на світі, якій так мало загрожувала би воєнна небезпека як Злученим Державам. Америка має добру армію і добре захоронені з природи границі. А все те є гарантією мира.

ГОТУЮТЬСЯ ДО БУДОВИ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Лондонська конференція скінчилась, а в конгресі вже беруться до усталення висоти суми, потрібної на будову нових кораблів. Потішаються тільки тим, що наслідком конференції счеркнено яких 160,000 тон, а тимсамим заощаджено Злученим Державам пів міліярда долярів.

ДАЛІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПАРКЕРА.

ВАШИНГТОН. — Мимо того, що президент Гувер взяв в оборону суддю Паркера, котрий має бути заіменований суддею при Найвищім Суді, наплâвають щораз нові протести проти його номінації. Протестують головно робітничі організації і нігри. Надіслано досі понад 1,000 протестів.

ГУВЕР ВІДЧИНЯЄ БЕЙЗБОЛОВИЙ СЕЗОН.

ВАШИНГТОН. — По давній традиції президент Гувер зявився в „Американ Ліг Парк", щоби відчинити бейзболовий сезон першим киненням мяча. Грі приглядалося яких 20,000 осіб, котрі справили президентови добру овацію. Кажуть, що Гувер має добру силу, бо кинув мячем далеко, але не трафив у ціль.

НА ГАЙТІ НОВА ЗАВЕРУХА.

ВАШИНГТОН. — На Гайті неспокій. Уряд готується проголосити воєнний стан. Уряд є за пропозицією комісії Гувера, яка запропонувала на президента Гайті Юджіна Роя у порозумінню з усіми партіями острова. Та тепер виходить, що на острові протестують проти цього вибору. Уряд буде мабуть так довго добирати відповідних членів державної ради, доки вона не вибере Роя.

ХОЧУТЬ ЗЛОМИТИ ФАРМЕРІВ.

ВАШИНГТОН. — Д-р Джеймс Мек Донелд, з Товариства заграничної політики, говорив на радіо про відносини в совітськім царстві. Совітам приглянувся він підчас своєї поїздки по совітській Росії в роках 1927 і 1929.

Мек Донелд каже, що Сталін є тепер безмежним диктатором. У комуністичній партії зломили всяку опозицію: ліву і праву. Шпіонська система є так розвинена, що Сталін знає про найменші ухили впливовіших комуністів. За найменший ухил усуває їх від влади, а то й викидає з рядів партії, яка переживає вічну чистку.

Найбільше вістре звернув Сталін проти селян, котрі є найбільшою опорою у переводженню в життя комуністичних теорій. Селян бояться найбільше задля того, що вони можуть виголодити міське населення і довести до краху держави, себто до знищення панування комуністів. Мек Донелд не вірить, щоби комуністам удалося перевести соціялізацію і механізацію села.

МЕКСИКО Й БАНДИТИ.

МЕКСИКО СИТІ. — Зприводу Великодня надіються великого наплаву подорожних до столиці. Щоб охоронити подорожуючих перед бандитськими нападами, призначив уряд сім полків кавалерії, яка патролює дороги і слідить за бандитами.

ЗА ІДЕЄЮ ДЖЕФЕРСОНА.

ДЕНВЕР. — Дж. Шавзі, голова демократичного краевого екзекутивного комітету, критикував теперішню републиканську політику з точки ідей Томи Джеферсона. Він казав, що републиканська партія гордиться добробутом, коли є коло 5 міліонів безробітних і коли фармер банкротує. А Джеферсон проповідував тому сто літ, що добробут може бути там, де один не жиє коштом другого, де є задержана рівновага між хліборобством, промислом і торговлею. Цлова републиканська тарифа приносить користи промисловим, а добиває, приміром, фармерів. Правдивий добробут буде тоді, коли уряд матиме на оці не тільки охорону промисловців, а всі класи населення. Так учив Джеферсон, говорив Шавзі, але Гувер і його адміністрація поступають якраз навпаки.

„ІНТЕЛІГЕНТНИЙ РАДИКАЛ".

ВАШИНГТОН. — Президент Вірджінського университету, д-р Алдерман, назвав Тому Джеферсона першим „великим інтелігентним радикалом" і „найбільшим лібералом", якого колинебудь видала Америка.

ЗАПОВІДАЮТЬ БОРОТЬБУ ПРОТИ ЛОНДОНСЬКОГО ПАКТУ.

Як тільки до Вашингтону наспіли з Лондону чутки про начерк морського договору, сейчас піднялася проти нього опозиція. Атакують його з усіх боків. З одного боку закидують йому, що він занадто умиркований та що він властиво нічого не дає. З другого боку, прихильники великої фльоти закидують, що Америка зрікається забогато, а за те дістає замало. У сенаті заповідається дуже цікава дебата за сю справу. Президент Гувер хотів би добитися скорого потвердження договору, але й уряд признає, що він мусить виждати, як до справи поставляться в Японії.

КАРАЮТЬ ЗА ПЕСЯЧИЙ ХВІСТ.

Два чоловіки в Редінг (Англія) захотіли зробити собі жарт і привязали псови до хвоста бляшанку, повну камінчиків. Коли магістрат довідався про те, присудив їм по 25 долярів кари за знущання над звірятами. Винуваті сказали, що це був тільки жарт, а інспектор гуманного товариства ствердив, що то був жарт, але не для пса.

ПЕС — ПЕРЕМИТНИКОМ.

Погранична сторожа на Шлеську зловила пса вовчура, що мав причеплений до тулова пакунок зі шовками, вартости 1500 зл. Пес був власністю мешканця села Нових Репіт, Стажица. Власника і пса арештовано.

ЩО ЛЮДЕ ГУБЛЯТЬ?

У Відні існує велика поліційна централя т. з. „фунд-штелле", де переховуються згублені предмети. Ця централя оголосила недавно статистику згублених предметів. Показується, що найбільше гублять люде тек на папери, бо аж 2,500 до 3,000 річно. Мущини гублять майже таке саме число капелюхів. Таксамо не менше ручних торбинок гублять жінки, бо 150 до 200 місячно. В дощеві дні число згублених парасолів доходить до 60 примірників. Мало гублять люде ключів. Ще менше є число згублених портфелів на гроші, може тому, що ті, котрі їх находять, не завжди віддають їх на поліцію.

СЕРЕДНИК ФРАНЦУСЬКОГО ЛІКАРЯ ПРОТИ САМОГУБСТВ.

Лікар Рост, член лікарської французької Академії, в одному своєму інтервю з журналістами сказав, що є перекинаний, що зменшити число самогубств всеж таки можна. По думці Роста требаби видати всій пресі світа суворий наказ, щоби не подавала вісти про самогубства. Якщоб, казав Рост, міжнародня пресова конференція ухвалила подібний наказ, числа самогубств по всьому світі зараз зменшилосяб. І це був би найкращий середник проти самогубств. Не можна не признати Ростові, що він думає правильно.

ЗВІЛЬНЕНО ПОВЕРХ 500 РОБІТНИКІВ-БОЛЬШЕВИКІВ В СУДБУРИ, ОНТ.

Як подають англійські часописи з Судбури, в Онтаріо, звільнила там Інтернаціональна Ніклева Компанія поверх 560 робітників за їхні большевицькі тенденції. Це масове видалення з праці спричинили останні комуністичні демонстрації, які не минули і Судбури. Часописи радять, що коли большевикам не влад, хай забираються до Совітської Росії на якийсь час і спробують тамошніх відносин, у яких робітництво гарує. Це їх напевно вилічить.

Так, як поступила Інтернаціональна Ніклева Компанія, задумують поступити й инші.

НІМЕЦЬКІ СТУДЕНТИ ПІШКИ ЧЕРЕЗ КАНАДУ.

Два німецькі студенти университету, Тієс і Кунке, котрі недавно прибули до Канади, плянують у короткому часі відбути прогульку пішки з Ванкувер до Монтреалю, яка виносила би 3,000 миль. Без жадних клунків і грошей, а тільки з мапою в руках, пускаються вони в ту далеку дорогу. „Щоби звидіти Канаду, то треба перейти її від моря до моря", — сказали вони. Плянують робити денно 20 миль.

АГОНІЯ КАЦАПЩИНИ.

З кінцем лютого відбувся у Львові зізд делегатів „Русского Ревізійного Союза". Число делегатів далеко не відповідало числу кооператив, яких у генеральному звіті начислено аж 224, з чого половина існує лише на папері. Збори пройшли незвичайно кволо, виявлюючи загрозу цілковитої моральної і матеріяльної смерти, на яку є засуджена серед нашого селянства недобита кацапщина. Кацапські головачі здають собі з цеї загрози як слід справу. Це сливо хочби з горячкової акції, яку повела в останньому часі кацапська централя в напрямку інтабулювання читальняних будинків на себе. Вимираюча кацапщина всеж таки тішиться великою піддержкою влади. Про це свідчить наприклад подія, яка на днях мала місце в селі Новиці, біля Калуша. Члени тамошньої читальні ім Качковського, колись збаламучені кацапами, тепер же свідомі Українці, бажаючи вратувати читальняний будинок перед заінтабульованням на річ кацапщини, вибрали на останніх загальних зборах на місце старого кацапського виділу новий, український. Усунено передовсім старого, закостенілого вже в кацапщині Юрчишина, теперішнього головаря читальні, а на чолі нового виділу станув тамошній свідомий Українець Левко Король. Якеж було здивування нового виділу, коли на руки голови прийшло письмо від старости з рішучим домаганням передати провід Читальні з поворотом в руки Юрчишина! Знаменний причинок для характеристики доби, в якій живемо. — („Укр. Голос").

КАНАДА ПРОТИ ВИВОЗУ АЛЬКОГОЛЬНИХ НАПИТКІВ ДО КРАЇВ З ПРОГИБІЦІЄЮ.

Канадійський парлямент в Отаві приняв більшістю 162 голосів проти 11 законопроєкт у справі заборони вивозу алькогольних напитків до країв, в яких заведено прогибіцію. Цей законопроєкт, який по підписі говернором стане законом, звернений головно проти канадійських бутлеґерів, які отверто діставали папери дозволу експорту канадійського алькоголю, що опісля нелегально перепачковували його до Стейтів. Свого часу американський конгрес звертався до канадійського правління з просьбою, щоб Канада видала заборону вивозу алькоголю до Стейтів, бо инакше вони не зможуть дати собі ради з бутлеґерством.

Бутлеґери зі своєї сторони не дуже журяться канадійською забороною, бо вони тепер не будуть вивозити своєї горівки прямо до Стейтів, але будуть мати перше свої склади або на острові Кубі, або на маленькому французькому острівці Ст. Пієр. Відти вже повезуть горівки до Стейтів.

ЗАПЛАТИВ КАРУ ЗА ПОГРОЗУ ЖІНЦІ СОКИРОЮ.

Фред Бабюк, з околиці Морекамб, Альберта, зажартував у той спосіб, що кинув жінку на підлогу та грозив, що відітне їй голову сокирою. Справа опинилася в Виллингдон в суді і суддя Е. І. Криськів присудив Бабюкови $10 коштів і зложення бонду в висоті $1,000 як запоруку, що надалі не буде повторяти таких жартів.

СКІЛЬКИ ЗУЖИВАЄМО ЕНЕРГІЇ ПІДЧАС ТАНЦЮ?

Д-р Тіґерштадт, професор гельсінгфорського университету, перевів недавно цікаву статистику на тему енергії, яку зуживають люде підчас танцю. Проф. Тіґерштадт твердить, що підчас вальца танцюючий зуживає стільки енергії, що вона, замінена на тепло, моглаб зварити пять літрів води. Енергія, зужита танцюристом в чарлстоні, вистарчала би до того, щоби стяти десять лісних дерев. Енергія зужита в бек-боттом, рівнається праці, яку два боксери мусять виконати в часі одної боротьби. Тому проф. Тіґерштадт вважає танець за дуже тяжке й вичерпуюче сили людини заняття й ставить його на третьому місці по праці прачки й рубача дров.

ЖЕРТВА НЕОБЕРЕЖНОСТИ АРТИСТА.

В Озоркові біля Лодзі підчас аматорської вистави один артист, граючи ролю заздрісного любовника, мав стріляти до свого суперника з револьвера. Замісць стріляти зі стрільна чи сліпим набоєм, артист вистрілив гострою кулею, яка вцілила пожежника, що стояв за кулісами, і поклала його трупом. Артиста арештовано.

МОРСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗАКІНЧИТЬСЯ 22 КВІТНЯ

ВСІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРИПИНЯТЬ БУДУВАННЯ ПАНЦИРНИКІВ. ПІДПИСАННЯ ПОТРІЙНОГО ДОГОВОРУ ЗАТРИМАЛОСЯ ІЗЗА ДРІБНИХ ДОДАТКІВ.

ЛОНДОН (Англія). — Крім осягнення згоди між трома учасниками конференції щодо загального обмеження розбудови ними своїх воєнних фльот прийшло на конференції ще до надзвичайної ваги угоди, що до 1936 року жадна держава, котра брала участь в конференції, не буде будувати великих панцирних кораблів. Це збереже всім пятьом державам більш як міліярд долярів. Правда, Франція та Італія формально не зобовязалися до припинення будови панцирників, але по всьому видно, що вони будуть дотримуватися цього з власних інтересів.

Останнє пленарне засідання конференції відтягнено до 22 квітня, бо виявилося багато дрібних застережень та поправок, які хочуть поробити ріжні держави в проєкті потрійної угоди. До того часу сподіваються остаточно зредаґувати умову так, що вже не буде перешкоди до підписання її після пленарного засідання.

ЗА ЗАГАЛЬНЕ ОБЕЗЗБРОЄННЯ.

ПАРИЖ (Франція). — Після того, як Франція не дійшла до порозуміння з Італією на морській конференції в справі обмеження розбудови їх фльот, Бріян не тратить надії, що ще може прийти до загального обмеження збороєння всіх держав. Він уважає, що цьому багато пособляє вияснення інтерпретації XVI пакту статута Ліґи Націй про підтримку держави, членами Ліґи Націй, нападеної держави.

Таксамо на конференції виявилося велике значіння гидроплянів та широка можливість їх боротьби з підводною фльотою. Тому значіння підводної фльоти тепер не таке велике, як Франція та инші держави вважали, отже й у справі підводної фльоти можна буде лекше договоритися.

ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР З РОСІЄЮ.

ЛОНДОН (Англія). — Заступник міністра справ заграничних заявив у парляменті, що між англійським правительством та правительством Росії підписано торговельний договір. Згідно з цим договором Англію буде трактувати Росія як державу, котра має найбільші торговельні привілеї. Особливо значні привілеї дістає Англія в торговельному пароплавстві.

На підставі цього договору Росія має право установити своє торговельне представництво в Лондоні. Три головні уповноважені в цьому представництві будуть користуватися особливими правами. Це повідомлення заступника міністра було стрінуте криками „сором" зі сторони послів-консерватистів. Як відомо, свого часу при консервативному уряді лондонська поліція перевела ревізію в бувшому радянському торговельному представництві, після чого Англія порвала свої зносини з Росією.

ЛЕДВИ ВРАТУВАЛИ УРЯД.

БЕРЛІН (Німеччина). — Коли в райхстагу прийшло на чергу голосовання в справі кількох програмових законопроєктів нового уряду канцлера Брюнінга, були змобілізовані всі посли зі сторони опозиції до уряду та зі сторони партій, які підтримують уряд. Деяких хворих послів привезли до парляменту в амбулянсах, а деяких привозили на літаках і в спеціяльних автомобілях.

Двох послів, котрі були на вакаціях в Італії, німецьке посольство відправило до Берліна на спеціяльних літаках, щоби вони могли взяти участь у голосованню. Тому засідання парляменту було надзвичайно многолюдне. Нарешті всі програмові законопроєкти уряду райхстаґ приняв, хоч деякі більшістю всього 4 або 5 голосів. Це вратувало уряд від упадку, або парлямент від розвязання. Всеж ніхто не сподівається успішної праці уряду, бо кожної хвилини може прийти до кризи.

ПРОТИ НІҐЕРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

ВАЙМАР (Німеччина). — Міністер внутрішних справ Туринґії видав наказ поліції відібрати лайсенси від всіх тих театрів та ресторанів, в яких виступають ніґерські орхестри та ніґерські танцюристи. Міністер говорить, що треба ратувати німецьку кульуру та німецьку мораль від впливів ніґерської культури.

КОСТ ЗБИРАЄТЬСЯ ЛЕТІТИ.

ПАРИЖ (Франція). — Відомий французький летун Кост, який пролетів на літаку „Знак Запитання" з Парижа до Манджурії, ніде не спиняючись, тепер готується до лету з Парижа до Ню Йорку. Він старанно приготовляє свій літак до небезпечного лету, який сподівається відбути ще перед першим червнем біжучого року.

УБИТО ДВОХ ФАШИСТІВ.

ПАРИЖ (Франція). — На вулиці Парижа серед білого дня вбито двох фашистів. Пять італійських комуністів стрінули чотирох фашистів і наказали їм піднести руки вгору. Два фашисти піднесли руки й були убиті, а два кинулися тікати, чим вратували себе.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРОТЬБА ЗА ПРИСУД „ЖОВТОЇ СОБАКИ"

Перед сенатом розіграється незадовго незвичайно цікава боротьба, яка дотикає глибоко відношення між робітництвом і роботодавцями. Притокою до сеї боротьби стало опорожнення місць у Найвисшому Суді Злучених Держав. Після конституції місця сі має виповнити президент Гувер, але його номінації мають бути потверджені сенатом.

На одно з тих місць президент Гувер іменував норт-каролайнського суддю Джана К. Дж. Паркера. Заким справа прийшла до розгляду в сенаті, Американська Федерація Праці виступила проти тої номінації на тій основі, що суддя Паркер відомий противник зорганізованого робітництва. Мав він дати себе пізнати підчас справи вуглевого підприємства Ред Джекет Ковл Ко. проти її робітників. Коли робітники вийшли були на страйк, говорили представники Американської Федерації Праці, то підприємство пішло в суд з домаганнєм судової заборони („інджонкшена") проти страйкарів та покликалося при сьому на контракт робітників, у якому вони мали були зобовязатися не вступати до робітничої юнії. Хоча сього рода умова глибоко ображує робітників, мимо сього суддя Паркер, як казала Американська Федерація Праці, признав сю точку котракту за важну та видав рішення, яким признав позиваючій компанії всі домагання. Американська Федерація Праці каже, що сьому судовому рішенню Паркера належиться відома назва „єлов доґ десижен" (рішення жовтої собаки), яким робітники пятнують рішення, признаючі за правні зобовязання робітників не приступати до юнії.

На протест Американської Федерації Праці відповідає тепер в імени президента департамент судівництва. Департамент звертає увагу, що в справі Ред Джекет Ковл Ко. зовсім не ходило о зобовязання робітників не приступати до робітничої юнії. Ні позовники, ні пізвані, ні судді сеї справи не підносили. Справа оберталася довкола зовсім инших питань. Судді видавали свої рішення на зовсім инших основах.

На заяві президента справа певно не покінчиться. Вона певно відіб'ється широким відгомоном у дебатах сенату й у ґазетах. Дуже можливо, що підчас сеї дебати Американська Федерація Праці програє справу. Дуже можливо, що їй докажуть, що при сій ославленій нині „Ред Джекет Десижен" справді не ходило о зобовязанне робітників не приступати до юнії. Все таки Американській Федерації Праці не можна не відмовити сеї заслуги, що вона хоч таким способом поставила перед американське ґромадянство сю важну справу та остерегла суддів, хоч може у невластивий спосіб, що робітництво памятає добре, як до нього ставляться судді.

М. Данильченко*).

ЧИ МОЖЕ НАЦІЯ РОЗВИНУТИСЯ БЕЗ ФІНАНСІВ.

Підчас своїх подорожувань по Стейтах і Канаді я завважив, що Українці, яких в обох тих країнах є дуже велике число, ще ніде не мають свого власного фінансового осередку.

Всі инші народности, як Жиди, Італійці, Поляки і инші — вже давно мають свої дуже спільні економічні орґанізації. Вони мають свої сильні банки, великі промислові та торговельні підприємства. Ті підприємства використовують для себе не тільки гріш своєї народности, але також і ощадности української іміґрації.

В такій державі як Америка, з її незміримими природними богацтвами, з її демократичними законами, що дають можливість кожному вільно розвивати свої здібности, є ще дуже а дуже багато можливостей.

Нас, Українців, судьба зробила народом хліборобів і через те ми ще й тепер так мало цікавимося трома основними джерелами багацтв тобто: торгом, промислом та фінансами.

Життя не стоїть, а йде вперед. Модерні умови життя вимагають від нас і модерних засобів. Инші народности, які перебувають на вільній американській землі, вже давно зрозуміли вимоги часу і, як я вже сказав, вони утворили свої економічні осередки. Сила є в обєднанню. Найкращим доказом цього може бути блискучий розвиток Українського Народного Союза. Чомуб нам тепер не піти за прикладом Народного Союза і не обєднатись для утворення своєї власної фінансової інституції?

Канадійські Українці перші зрозуміли вагу обєднання і вже зорґанізували свій фінансовий осередок, в формі Інвестмент Тросту, який має всі вигляди розвинутися згодом в Український Банк.

Тут в Америці є Українців значно більше, і матеріяльний добробут їх є кращий ніж в Канаді, а через те можна сподіватися, що розвиток фінансової інституції має тут багато кращі вигляди на майбутнє як там.

Набравши тут в Америці щодо тих справ певного теоретичного знання і практичного досвіду та започаткувавши практичне переведення тих ідей у Канаді, бажав би я зацікавити цею проблемою і ширший загал американсько-українського громадянства. Бо треба нам і на тім полі рушитися з місця.

Я довгі літа цікавився справою інвестицій. І прийшов до переконання, що **Інвестмент Трост,** це найкраща форма для розбудови українських фінансових інституцій. Ту справу старатимуся обговорити в кількох статтях. На першу тему беру:

Інветтиція, а характер людини.

Інвестування впливає на спосіб поведення, думання і поступовання людини.

Рішатися про справи власного майна учить кожного чоловіка розваги, обережности і відвічальности. Почуття відвічальности за своє **діло** і **слово** незвичайно важна прикмета для кожного горожанина.

Чоловік, що рішає інвестувати гроші, заощаджені зі своєї праці, розуміє їх велику вартість і через те не хоче легкодушно стратити їх. Він розважає холодно і спокійно, а через те уникає поспішних та нерозважливих поступків.

Той, хто інвестує, не має нахилу до руїнницьких вчинків, бо в його власнім інтересі є спокій, лад, мирна праця та економічний розвиток країни. Всім відомо, яку велику ролю відограє власний інтерес в життю людей. Він штовхає деяких з тих, що нічого не мають, на такі вчинки як крадіжи, грабунки, революційні виступи й инше. Але той же власний інтерес заставляє тих, що вже щось мають, бути підставою порядку та спокою в державі. Інвестор звичайно належить до останньої групи. Коли чоловік інвестує, навіть малу суму, то він починає втягатись у світ, до того часу йому невідомий. Він поволі відкидає вузький льокальний погляд, та починає розуміти потребу не розбиття, а єдности сил.

Він відкриває, що він є тільки бжолою великого громадського вулика, що називається державою.

Він починає розуміти, як близько його інтереси звязані з інтересами инших людей. Як справи фармерів тісно сплетені зі справами мешканців міст, справи продуцентів сирівців зі справами фабрикантів, як інтереси робітників звязані з добрим розвитком фабрик, справи купців зі справами покупців, справи своєї держави зі справами сусідних держав, справи одного континенту зі справами инших континентів. Він дізнається, що економіка кермує світом.

Інвестор відкриває, що так званий імперіялізм є льоґічний розвиток продукуючої сили нації і що його інвестовані гроші допомагають економічному розвиткові країни, а значить і її експансії на чужі держави.

Наслідком цього звичайно буває розвиток торгу та промисловости, а це значить праця для більшої скількости людей у своїй державі. Інвестор починає розуміти, чому кожна нація є заанґажована в цій компетенції за світовий ринок. Без компетенції не булоб поступу вперед.

Всі ці нові знання міняють ідеї і погляди інвестора на соціяльно-економічні явища. Він тепер починає цікавитись законами економіки, а це в свою чергу веде до зрозуміння значіння соціяльної фабрики, яку звемо: **фінанси.** Він відкриває ріжницю між інвестментом і спекуляцією.

Ці знання є та зброя, яка дає йому перевагу в його боротьбі за свій фінансовий добробут. Він тепер уже розуміє звязок політики й економіки. Його ширший світогляд відкриває йому дорогу до дійсної політичної активности, а не пустої балаканини.

Він тепер свідомо та розважно виконує обовязки і користується правами громадянина своєї країни. Інвестор робиться реалістом. Він вимагає фактів, а не красних слів та демаґоґічних гасел. Він знає що для захисту своїх інтересів громадянин мусить бути активним в політиці. Своєю активністю він є корисний також і для тих, що ще не доросли до розуміння цілого комплексу соціяльно-економічних відносин. Свою розважність він поширює на всі ділянки своєї праці. Чи він робить інвестмент в підприємство, купує будинок, фарму або подає голос на виборах, він все робить з почуттям відвічальности за свій поступок і за своє слово.

Слово в дійсному бизнесі має дуже велике значіння. Дуже помиляютья ті, котрі, для того, щоб виправдати свій неморальний вчинок, кажуть в таких випадках, що бизнес є бизнес.

Сталість та ясність думок інвестора виходить в користь того громадянства, якого він є частиною.

Ми, Українці, ще мало цікавимося способами, як добре інвестувати нашу готівку, щоби вона приносила як найбільший, безпечний дохід, і щоб наші гроші працювали для нашої власної користи. Гроші це сила, а ми нерозважливо віддаємо цю силу чужим, щоби вони тягнули з неї як найбільші зиски для себе.

Инші народности цієї благодатної країни вже давно зуміли зорґанізувати свої фінансові осередки. Нам потрібно тільки від них перенятн спосіб кращого використовування наших грошей. Нам також потрібні наші власні сильні фінансові інституції, які будуть працювати для нашої, а не чужої користи. Без таких осередків ми завше будемо тільки матеріялом, з якого чужинці будуть будувати свій фінансовий добробут. Обєднання дає силу грошам так же як і людям. Наші фінансові орґанізації дадуть малому інвесторові не тільки добру пораду, але й змогу взяти участь у великих підприємствах, як своєї, так і инших держав.

Правда, через участь в підприємствах він стає складовою частиною так званого капіталізму. А це може застрашити декого, хто наслухався ріжних соціялістичних доктрин. Та ті, що мають здоровий розум, не бояться того страхіття. Капітал це є сила, яка утворюється нами всіми і складовою частиною якої кожний з нас може бути. Капіталізм є черговим поступом людства вперед. Тепер саме наступає ера демократизації капіталізму. Тепер капітал все більше й більше концентрується; але по мірі того, як робиться сильніщим, він все більше й більше демократизується. В Злучених Державах є тепер компанії, які мають до пів міліона удільовців. Загал поволі робиться властителем підприємств, але не по практиці російських комуністів, і не по теорії Карла Маркса, через „клясову боротьбу", а через співпрацю кляс.

Не клясова боротьба, але співпраця, участь у зиску, з праці руками й умом, це наймодерніщий клич економічного розвою і поступу. Дорога до кращого життя відчинена для кождого, хто хоче вчитись і йти за віком.

Наші власні фінансові осередки на вільній американській землі зможуть не тільки піднести нас матеріяльно, але також зробити велике національне діло,

Годі нам вічно бути жебраками, а треба нам перетворитися з жебраків у господарів. Творить життя і йде вперед господар, а не жебрак. Господар це сила, а сильних слухають і з ними рахуються.

---

*) **Микола Данильченко** це Українець з Придніпрянщини, родом з Полтавщини. Кінчив агрономічні студії в Харкові. До світової війни працював як агроном у цукроварні в Туркестані. Пізніше заложив там свій власний експортовий дім. Відбув воєнну кампанію. За Центральної Ради завідував інжинірним майном Південно-західного фронту. Пізніше був директором департаменту грошевого обороту в міністерстві фінансів. На іміграції був головою фінансової контрольної комісії в Берліні. Студіював банковість у Берліні й у Парижі. До Америки прибув у 1924 році.

А ви, брати любі, у свити не ходіте,
В дома живіте,
Бога найпресвітлішого моліте,
Книги читайте
І всіх навчайте,
Як розумом по правді жити,
Як тую правду здобути, оборонити,
Життям за неї в потребі наложити.
Сп. Черкасенко.

Д-р Остап Грицай.

НАТАЛЯ КОБРИНСЬКА.

В перше десятьліття її смерти

(22. I. 1920—22. I. 1930).

(2)

Згодом пізнала Кобринська і кращі твори московської, німецької та взагалі европейської літератури, звертаючи притім заздалегідь пильну увагу на жіноче питання. Її цікавило суспільне положення жінки в тодішнім світі взагалі, а в нас зокрема, незавидне становище жінки як в родиннім так і товариськім та громадянськім життю, недостачі жіночої освіти та упосліджения жінки з погляду економічного, тобто з погляду на змогу самостійної, незалежної від чоловіка екзистенції. Правда, для нас, сучасників XX. ст., те все — це самозрозумілі питання нашої культури. Вони вже здебільшого вирішені з усею однозначністю в користь жін[illegible] не всі [illegible]ности отворені [illegible] для жінки таксамо, як і для мужчин, — від праці фабричного робітника аж ген до уряду міністра кожне становище може тепер стати полем самостійної праці для талановитої жінки. Але в епоху молодої Кобринської та ще дотого в тодішній Галичині було воно зовсім инакше. Там, починаючи від селянки, а кінчаючи жінками з суспільних верхів, не мало наше жіноцтво майже ніякої змоги свободи духового розвитку та кращої самостійної екзистенції власне через те, що якоїсь фахової освіти жінка не діставала ніякої. Їіж одиноким призначінням і життєвим завданням було вийти замуж і стати обслужницею свойого чоловіка і своїх дітей. Значить, найважнішою точкою в її вихованню і підготованню до життя було привчити її добре варити, господарити, вправити в жіночих роботах для хати й родини, і от і все. Про якісь духові потреби не питали тут таксамо, як і не питали про те, чи не важко було даній дівчині виходити замуж за, здебільшого, принагідного чоловіка, або чи надавалася її вдача до тупої роботи хатньої господині, або чи була вона гаразд підготована виховувати діти? Бо те, що ми сьогодня називаємо індивідуальністю жінки, для наших батьків, навіть дуже інтелігентних, здебільшого не істнувало. І Кобринська мала повну рацію, коли ще молодою панною міркувала, що „жінки вважаються нижшими від мужчин". Особливож гостро відчувала вона цю нижшість нашої жінки в области образування і ширшої освіти, і тому й організаційні змагання Кобринської ішли зрана в напрямі видатного піднесення освітнього рівня між українським жіноцтвом Галичини.

Добувши сама значної, як на ті часи, освіти, користуючись гарним образованням, що його вона одержала в домі свойого батька, а далі й тим, що її чоловік, Теофіль Кобринський, співак і музикальний композитор, — вона одружилася в 1871 р. — був їй прегарним товаришем на шляхові творчих змагань, Кобринська почала свою діяльність заснуванням **„Товариства руських жінок"** у Станиславові (1884 р.). Тут, на перших загальних зборах цього товариства, сказала Кобринська у своїй промові між иншим ось що: „Наше сьогоднішнє зібрання то ще один доказ на те, що наш час — то час загального порушення умів. Могучі сили, що дрімали століття, тепер прокидаються, а нові течії пронизують світ духа і матерії. Чи лиш одно жіноцтво малоб остатися недіткнене і непорушене? Ми, руські жінки в Галичині, дотепер так мало дали ознак життя. Чиж би лиш ми одні хотіли опертися загальному ходові духа? То дійсно значило би плисти проти води. Ми не можемо жити правдивим товариським життям, бо ми не маємо до того елементарних умов, не маємо, що так скажу, духового принципу, якогось загального інтересу, одної спільної думки, котра тільки одна може лучити людей з людьми без ріжниці віку й пола. Товариство руських жінок хотіло би хоч по части запобігти тим недостаткам. Зваживши, що товариські відносини виробляються в великій, рухливій машині життя приватного і публичного, товариство наше бажало би в наше мертве товариське життя влити нову душу, т. є. **надати якусь вищу ціль..."**

Я навів ці знаменні слова в цілости, щоб показати читачам з одної сторони, з якими високими ідеалами підходила Кобринська до справи організації, а властиве культуризування нашого жіноцтва в Галичині а з другої — життєву вартість і силу тих її слів до сьогодня, а може саме сьогодня, бо в суті речі, шановні земляки, наше нинішне жіноцтво в кожному зі своїх середовищ і гуртів — не тільки в Дітройі! — може повторити за Кобринською:

Влиймо в наше мертве товариське життя нову душу, надаймо йому якусь вищу ціль! Ціль, що вязаласяб тісно з кращою освітою, самосвідомістю, самостійністю, а з цим і придатністю нашої жінки до суспільного життя нації. Бо й нічогож иншого і не бажала Кобринська, тільки того, щоб українська жінка не тратила всіх своїх сил за горшками, колисками тай коло печі, і не старілася вічною обслужницею в чотирох стінах своєї хати, а була на рівні зі своїм чоловіком тай з чоловіками свідомою членицею національної громади, зі змогою самостійного думання та самостійного почину в кожному положенню, що його витворює суворе життя. А що це не така легка справа, що треба дуже великої і невсипущої роботи на те, щоб з жінки-рабині, з жінки-обслужниці тай з жінки-підданиці зробити людину з розумомо і свобідною волею, на те доказом ось хочби окончний вислід організаційної роботи Кобринської в тому жіночому товаристві в Станиславові. Вона именно намагалась зорганізувати тут жіноцтво настільки, щоб при допомозі влаштовуваних ним вечірок, концертів, театральних вистав і фантових льотерій добути матеріяльних засобів на утворення постійного фонду на окреме видавництво, звязане тісно з питаннями організації і кращої культури жіноцтва. Отже мало те видавництво видавати визначні твори, свої і перекладні, белетристичні і наукові по згаданому саме напрямі, і це була надзвичайно гарна і здорова думка, бо власне зза недостачі таких, для жіноцтва призначених творів на нашій мові галицька жінка того часу не мала що читати і на чому образуватися так, як цього вимагала „вища ціль" жіночої освіти. Я сам пригадую собі зі своїх хлопячих літ гаразд, як то наші інтелігентки зачитувалися у свобідній хвилі в польських книжках, здебільшого перекладах друго і третьорядних романів з французького, і пригадую добре одну стареньку попадю, що ще на смертнім ложі вичитувала пильно якийсь роман п. н. „Kto chce kochać, cierpieć musi" (хто хоче любити, мусить страждати). І саме характер такої лектури пояснює нам доволі той факт, чому в нас нпр. Франко так важко мусів боротися з незрозумінням власної суспільности, і чому й Кобринська не так то дуже швидко зустрінулась з повним признанням ось хочби в колах тодішнього жіноцтва. Тому именно, що наша письменниця стояла на становищі поступу й волі і була в звязку з Франком і його товаришами, то з приводу того станиславівського товариства стара клерикальна партія — як зазначує сама Кобринська — „підняла крик про атеїстичні і соціялістичні ідеї, народовці боялися витворення нової партії в полученні з радикалами, жінки розєдналися між собою, не було що робити — я мусіла уступитись" — пише наша письменниця в листі до тодішнього професора української мови і літератури в університеті у Львові, о. Омеляна Огоновського. А виступила Кобринська з нового товариства тоді, коли її посестри, замісць віддати всі призбирані гроші на намічене видавництво, порадились між собою по українськи і врадили премудрі таке, що за дорогі гроші придбали на дарунок епископові Юліянові Пелешові в день його інсталяції у Станиславові — чашу до Служби Божої.

Ось вам і зразець тодішньої духовости нашого жіноцтва! І не гримай тут молотом каменяра об твердий лоб такої скали!

Але саме на рік раніше, 1887 р. вдалось Кобринській на власну руку та при співпраці відомої української письменниці Олени Пчілки видати пропамятний жіночий альманах, **„Перший Вінок",** безперечно книгу, поява якої становить епохальну дату в історії нашого жіночого руху в Галичині.

„Перший Вінок" заслугує з кожного погляду ще й сьогодня на нашу увагу, шкода тільки, що він нині вже бібліоґрафічна рідкість, і це вже тільки щасливий припадок, коли критикові, головнож на еміґрації, вдасться роздобути в якійсь бібліотеці один його примірник. Поталанило й мені якось таким щасливим припадком, бо в Відні зберігся один примірник цеї книги в славній колись бібліотеці нашої тутешньої академічної „Січи", з якою — сказавши мимоходом — Кобринська мала свойого часу особисті звязки, особливо завдяки її познайомленню з О. Терлецьким. — Передмова до „Першого Вінка", написана Кобринською, починається відомим віршом Франка „Не винен я тому, що сумно співаю, брати мої", після чого Кобринська, оправдуючи цей початок пише таке: „...Загадали ми без упереджень і здригання діткнутися найглибших ран, завданих жіноцтву нашим порядком суспільним.

(Дальше буде).

Між парубками.

Перший: Кажуть, що поцілунок річ нездорова і небезпечна.

Другий: Я се добре знаю. Мене один поцілунок коштував раз два зуби.

—o—

Хитрий.

— Чого ти в таку громовицю йдеш на полювання?

— Се якраз мені на руку. Може грім забе якого заяця.

МОСКВА СУДИТЬ УКРАЇНЦІВ.

Зізнання підсудного Павлушкова.

(За харківським часописом „Комуніст").

Громадський обвинувач **Любченко** запитує Павлушкова про першу трудову школу ім. Шевченка в Києві та її батьківський комітет.

Павлушків говорить, що цей комітет складався переважно з українських інтеліґентів, здебільшого таких, чий світогляд не далеко пішов від світогляду СВУ.

Любченко: Отже діти приходили до трудової школи з певними настроями й попадали в певне оточення?

Павлушків: З певними настроями.

Любченко: Як у школі малювали Петлюру?

Павлушків відповідає, що його малювали перед дітьми цієї школи як героїчну постать, як героя, що має незабаром прийти та звільнити Україну.

Любченко: А перед цим вам викладали у школі ім. Шевченка історію XVII-го сторіччя, закінчили XVIII-тим сторіччам, розповідали, як загинула Січ і на цьому поставили крапку?

Павлушків: Так було.

Любченко: Отже було створено січову романтику.

—o—

Дальше допит переходить до голови суду, **Приходька.** На його запит Павлушків каже, що програму СУМ-у він складав на підставі попередних прінціпових вказівок Єфремова і взагалі, у всіх важливих громадських питаннях він радився з Єфремовим.

Голова суду: Значить, можна зробити висновок, що основним ідейним керівником СУМ-у був Єфремов?

Павлушків: Так.

Голова суду: Ви заявляли, що були прихильником гетьманату. Це що, монархічна форма, чи ні?

Павлушків: Монархічна форма... досить оригінальна.

Голова суду: Якже вам дозволили члени СВУ, що стояли на уенерівській позиції і боролися з гетьманатом, бути гетьманцем, активним робітником СВУ і генеральним секретарем СУМ-у?

Павлущків: Справа в тім, що СУМ в цілому стояла за демократичну републику із застереженням, що на перший час після повалення радвлади Україна має відбути етап режіму твердої диктатури. Мені здавалося, що ці слова дуже мягкі. На мою думку треба було сказати простіше: „Хай буде гетьман без усякої маски". Мій проєкт у такому дусі не пройшов. Але у наших розмовах виявилося, що хай прийде перша ліпша влада, аби не большевицька, а дальше на формі її ми могли помиритися.

Голова суду: Можу я зробити висновок, що Єфремов намовляв вас чинити терористичні акти?

Павлушків: Для нього, я пригадую, це булоб бажаним.

Голова суду: Як ви вважаєте, чи не підштовхувало це вас на терористичні акти?

Павлушків: Я це так приняв.

Голова суду: Будучи прінціпово проти, на практиці Єфремов і Дурдуківський благословляли терор?

Павлушків: Виправдували терор.

На доказ цього підсудний зазначує, що другого дня по смерти Леніна вони казали, що булоб корисно знищити 10—15 найвизначніших діячів партії і в такий спосіб причинитися до розвалу партії. Це питання обговорювали також на засіданні пятірки СУМ. Три члени вважали, що терористичні акти треба провадити проти найвизначніших діячів, а два, в тім числі і Павлушків, що „нікому не слід лишатися на світі і вбивство кожного комуніста є досягнення". Говорили, що треба поширити діяпазон терористичної діяльности також на комсомольців і піонірів.

Павлушків розповідає дальше, що 1924-го року по Києві ширилися навіть чутки, ніби хтось душить піонірів червоними краватками. Дурдуківський розповідав, що батьки примушені були виписувати своїх дітей з орґанізації... Члени СУМ вважали, що незалежно хто це робить, це явище позитивне, бо через це дитячий комуністичний рух гальмується. Казали, що добре булоб душити також комсомольців. Єфремов уважав цих убивців за своїх невідомих спільників-друзів.

Голова суду: Значить, вбивство, чи можливі вбивства дітей збігалися із завданням СУМ-у?

Павлушків: Так, бо наше завдання було боротися з комуністичним рухом серед молоді.

Член суду **Волков** запитує:

— Ви сказали, що, на думку Єфремова, для боротьби з большевиками можна йти з усіма антирадянськими елементами?

Павлушків: Так.

Волков: За переходової тактики ви вважали за можливе бути навіть під пануванням російських білоґвардійських ґенералів?

Павлушків: Навіть.

Волков: А чи не було у вас спроб реалізувати терористичні акти проти комсомольців?

Павлушків: Були, але випадково невдалі.

Волков: Чи можна зробити висновок, що Єфремов підмовляв у вашій особі СУМ до терористичної діяльности?

Павлушків: Він імпульсував мене, а через мене СУМ.

Звідомлення з розправи з дня 23-го березня (неділя)

(Радіо)

Звідомлення суду почалося в неділю, як звичайно, о годині четвертій після полудня. Дальше допитували професора Дурдуківського, але він швидко заявив, що чується втомлений дводневними зізнаннями і попросив перерви.

Допит підсудного Гребенецького.

Гребенецький, вчитель ґеоґрафії в трудовій школі ім. Шевченка в Києві, якою управляв Дурдуківський. Він признається, що належав до СВУ, брав участь у нарадах, але його робота обмежовувалася до виховання шкільної молоді в національному дусі. Викладаючи ґеоґрафію, він не завжди виконував накази й директиви радвлади та не придержувався ідей інтернаціоналізму.

Гребенецький признається, що СВУ прямувала до незалежної України, обстоювала прінціп приватної власности і націоналізму, але він у 1927-ому році відсунувся від праці СВУ і не належав до жадної партії. До СВУ перед 1927-мм роком наблизився не з політичних, але національно-культурних причин.

— Де відбувалися засідання СВУ?

Гребенецький: У Дурдуківського.

—Про що ви там говорили?

Гребенецький: В 27-ому і 28-ому роках особливо важних питань не було. Здебільшого засідання проводились в неповному складі. Звичайно було трох членів президії.

— Цебто хто був?

Гребенецький: Голова президії з одним-двома членами. Вони й розказували важливі питання.

— Старицька-Черняхівська на тих засіданнях бувала?

Гребенецький: Не памятаю.

— А як ставилася президія на тих засіданнях до терору?

Гребенецький: Всі були тої думки, що терор недопустимий. Але взагалі про терор це були тільки теоретичні розмови.

Дальше підсудний Гребенецький зізнає, що справа повернення землі власникам була на другому пляні та що не було спеціяльних засідань СВУ для обговорення справи противобольшевицького повстання.

— Чи склад гуртків СВУ затверджувався?

Гребенецький: Так, затверджувався.

— Дня 20-го жовтня 1926. року на імянини Єфремова відбулося засідання СВУ. Памятаєте?

Гребенецький: Так.

— Хто там був?

Гребенецький: Буби присутні всі члени крім Гермайзе, а опріч того були й знайомі.

— Про що йшла річ?

Гребенецький: Зразу було затвердження пятірок, а потім обрання комітету для вшанування памяти Петлюри.

— Хто увійшов до комітету?

Гребенецький: Дурдуківський, Єфремов, я і Старицька-Черняхівська.

— Хто був скарбником?

Гребенецький: Гроші збирав Єфремов.

(Далі буде).

ПРИЧИНОК ДО НАЗВИ НАШОЇ ТІСНІШОЇ БАТЬКІВЩИНИ.

За часів Австрії назвали у Відні, а потім і у нас, велику частину прилученого нового краю... Галичиною. Назва, як відомо, походила від міста Галича та давнішого галицького князівства... А може й не так..., бо я не історик та й не ґеоґраф, а — за позволінням — математик.

Та не булоб у цій назві нічого безглуздого, якби не те, що під цю назву підтягнено й землі на захід від Ряшева та від Ясла, цебто частину Малопольщі. А у звязку з цим віденська влада завела ще й прикметниковий придаток „східна" і „західна". В такому виді, як це зроблено і з огляду на землі, які під цю назву підтягано, це було очивидне безглуздя, таксамо як безглуздям є назви — так як їх тепер вживається — „Східна Галичина" або — це вже вершок усього — „Східна Малопольща".

Гадаю, що нашій землі вповні вистарчає назва Галичина, а вже її тут у нас в разі потреби можна би ділити на східну та західну. Але вже в ніякому разі нема найменшого змислу називати західною Галичиною землі, що Галичиною ніколи не були, цебто правдиву Малопольщу.

Іван Немцов.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 5 березня біжучого року, до офісу знаного в Шикаго українського громадянина Ілії Свірського впало чотирох бандитів. З револьверами в руках вони зкомандували піднести руки вгору. Помічник Свірського підніс руки, а Свірський кинувся на бандитів. Між ними завязалася боротьба. Та не рівні були сили. Один бандит всадив з револьвера кілька куль в живіт його. По трохденних муках Ілія Свірський скінчив своє життя в міському шпиталі.

Покійний походив з села Богут, повіт Галич. До Америки приїхав, маючи 27 літ життя. До У. Н. С. вступив в 1909 р., приступивши до Б-ва Рождества Пресв. Богородиці, відділ 259. Покійний був активним в життю української кольонії в Шикаго, беручи живу участь в народній діяльности. По смерти його лишилася жена вдовою та троє дітей, яких він добре виховував. Двацятьдволітній син його, Андрій, вчиться в шикаґовському університеті, який кінчить у цьому році; другий син, Олекса, вже покінчив вищі школи, а 18-літня донечка, Анна, вчиться в вискансинському університеті.

Нехай буде покійному земля пером!

О. Олешко,
секр. 259 від. УНС, Шикаґо, Іл.

В кождій українській хаті повинна находитись „Свобода".

Послухайте розмови про МЕДЖЕСТИК MAJESTIC

(Кореспондент „Вістий з Січового Базару Сурма" мав недавно розмову з продавцем радіо-апаратів, гром. Д. Шагаєм, від котрого довідався цікавих новинок. Тримаючись засади не задержувати свого знання для себе, я подаю їх до відомости нашого загалу для використання).

Кореспондент, стрічаючи Шагая в одній з місцевости поза Ню Йорком.

Що Ви тут робите? Ніколи не надіявся побачити Вас поза Ню Йорком.

— Та продаю радіо-апарати помежи Українців, щоби в той спосіб зainтересувати їх українською програмою на радіо.

— Дуже благородня праця — замічає кореспондент. В той спосіб Ви стаєте піонірoм дуже важного культурного руху. Можу Вам лише пожелати успіхів. Але прецінь, чи купують наші люди радіо-апарати.

— Досить. Не можу нарікати, а коли часом і є відмова, то головно ізза недостачі гроша.

— А чи не можете людям помочи? — Питає кореспондент. Чи не можете дати на виплат, оттак малими ратами?

— Що правда, то наш БАЗАР СУРМА з Ню Йорку робить усе можливе, щоби людям улекшити купно. І, що правда, розумні люди вміють се оцінити.

— А скажіть, по правді, яких радіо-апаратів найбільше продаєте?

— Меджестик — Majestic.

— А то з яких причин?

— Та є богато, але найважніша та, що таки найдешевший Маджестик. Подумайте: за 95 долярів (без лямпок) маєте прегарне радіо. А як хочете з лямпками-тубами — то маєте за 116 дол.

— Чи кождий Маджестик радіо-апарат коштує лише 95 долярів?

— О, є ріжні, є аж пять родів Меджестика. То лише Модель 90 коштує 95 долярів, але инші моделі, коштують більше.

— А яка ціна тамтих?

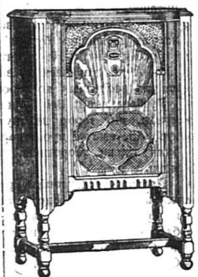
Модель 91 коштує $116.00
Модель 92 коштує $146.00
Модель 93 коштує також, як модель 92.
Модель 101 коштує $222.50
Модель 102 коштує $184.00
Модель 103 коштує $203.50

— О, о, о! То Ви маєте великий вибір. А чи гарно виглядають сі апарати?

— Пречудно! Шафа з оріхового дерева з прикрасами, гомос дзвінкий, а дістає музику з цілого світа, навіть і українську радіо-програму.

— Не могли би Ви мені показати який модель?

— Є! Ось модель найдешевший,

МОДЕЛЬ 91, ПО ЦІНІ $116,

а потім другий:

МОДЕЛЬ 92, ПО ЦІНІ $146 (без лямпок).

АБО КОМБІНАЦІЯ РАДІЯ З ГРАМОФОНОМ ЗА $203.50

— Чудесно! То сейчас мушу написати про се до „Вістий з Базару Сурма", нехай наш загал знає, які перли продає Сурма. А Вам, пане Шагай, дякую за матеріял до газети. Бо знаєте, як то сьогодня тяжко дістати якусь добру новину.

— А не забудьте подати адреси Сурми. Ось вона:

SURMA BOOK-MUSIC CO.,
103 Ave. A, New York, N. Y.
(МЕЖИ 6-ОЮ І 7-ОЮ УЛИЦЕЮ).
PHONE: DRY DOCK 3752.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 372, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в пятницю, 18-го квітня, в звичайнім місці, в годині 7.30 вечером. Проситься всіх членів і членкинь прибути на сі збори і вирівнати свої належитости. — Юліян Голинський, предс.; Мих. Дубас, кас.; Д. Семенюк, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 22, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 19 квітня, точно в годині 8-ій вечером, під ч. 101 Grand St. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — Гр. Барлак, предс.; Вас. Костів, кас.; Мих. Кіт, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє усіх своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 20 квітня, в годині 2-ій пополудни, в гали Укр. Нар. Дому, 237 Hope Ave. Довгуючі члени повинні прийти та вирівнати свої залеглости. На тих зборах будемо приймати нових членів без оплати вступного, тому хто хоче вступити нехай прийде на збори та скористає з нагоди і забезпечить свою родину. — Василь Лелет, предс.; Мих. Гуцалюк, кас.; Мих. Федоров, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 103, повідомляє усіх місцевих і позамісцевих членів, що засіданнє відбудеться 19 квітня, в годині 6.30 вечером, в суботу. Кождий член і членкиня обовязані прибути, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член підляже карі 1 дол. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх вкладок, будуть суспендовані. — В. Колодрубець, предс.; В. Адамчук, кас.; Н. Березовець, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Василія Великого, від. 214, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінг відбудеться в суботу, 19 квітня, точно в годині 6.30 вечер, в Парковій Гали при 29th & Halsted. Кождий член має явитися на мітінгу, а довгуючі члени вирівнати місячні вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Дорош, предс.; Т. Дорош, кас.; і Ник. Гладкий, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Позаяк сего року Великодні Свята припадають на третю неділю по першім, отже повідомляється всіх членів Бр. св. Георгія, від. 239, що місячний мітінг відбудеться в пятницю, 18 квітня, точно в год. 7-мій вечером, в домі Укр. Амер. Горожан, на Френклін ул. Є важні справи на порядку дня. — Волод. Сегінь, секр.

АКРОН, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 295, повідомляє своїх членів, що мітінг відложено з 20 квітня на 27 квітня. Проситься всіх членів прийти на мітінг, а довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, бо інакше поступиться з ними після статута. — Павло Славич.

БЕНТЛЕЙВІЛ, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 109, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінг буде відложений на 27 квітня з причини Великодних Свят. Проситься всіх членів прийти на той мітінг до дому Демяна Цепка. — Мих. Твардонь, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 19 квітня, в годині 7.30 вечером, в Укр. Гор. Клюбі, 618 W. Lackawanna Ave. Проситься всіх членів прибути на сі збори, а довгуючих членів проситься постаратись вирівнати свої залеглости. — Р. Рубльовський, секр.

ІСТОН, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг зістав відложений з причини Великодних Свят на 27-го квітня, в годині 2-ій пополудни, в гали парафіяльній при 4-тій улиці. Проситься всіх членів прийти і вирівнати свої вкладки. — І. Дишевський, предс.; Ф. Сагатий, кас.; М. Колодруб, секр.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана членица Товариства ім. Ів. Франка, від. 72 Укр. Нар. Союза, складаю сердечну подяку Головним Урядникам У. Н. Союза за уділеннє мені допомоги з фонду запомогового в сумі 50 долярів. Я чуюся щасливою, що належу до такої славної організації, як наш У. Н. Союз, котрий у тяжкій годині не одній фамілії з очей слези обтер. Кличу всіх Українців, котрі ще не належать до У. Н. Союза, нехай приступають негайно, бо У. Н. Союз є батьком своїх членів.

Юлія Вагнер,
Тайтусвіл, Па.

Вже мудріша.

Бабуня: Ганю, ти така скупа? Не хочеш дати Гриневі пів яблука, що я тобі принесла.

Ганя: Ні, бабцю, не дам. Ева дала Адамові пів яблука віке дуже давно, а до нині на неї нарікають...

Слушна причина.

— Чи можна знати, чому бажаєте розвестися?

— Бо я жонатий.